

Evidencijski broj / Article ID: 13916307
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

*Benjamin Britten, uz 100. godišnjicu
rođenja engleskog skladatelja*

**HAPPY
BIRTHDAY,
MR. BRITTEN!**

Stranica 6

Benjamin Britten, uz 100. godišnjicu rođenja engleskog skladatelja, jedne od najznačajnijih ličnosti suvremene engleske glazbe

HAPPY BIRTHDAY, MR. BRITTEN!

Dubrovački koncert u čast Benjamin Brittena

Edward Benjamin Britten, britanski skladatelj, pijanist i dirigent, rođen je 22. studenoga 1913. u Lowestoftu (Suffolk), a preminuo je 4. prosinca 1976. u Aldeburghu. Ove godine u Velikoj Britaniji i svijetu obilježava se stota godišnjica njegova rođenja, čemu se pridružuje i Hrvatska.

Na ovogodišnjim Dubrovačkim ljetnim igrama Dubrovački simfonijski orkestar i Zagrebački kvartet, pod ravnanjem talijanskog maestra Gianluce Martinenghija, zajedno s ruskom pijanisticom Natalijom Trull, upriličili su glazbenu posvetu stogodišnjici rođenja Benjamin Brittena u atriju Kneževa dvora.

Program, koji je prigodno nazvan »Happy Birthday Mr. Britten« okupio je štovatelje djela ovog skladatelja, ali i one koji su ga poznavali ili ga se sjećaju iz vremena kad je boravio u Dubrovniku. Na programu koncerta našla su se Brittenova djela »Simple Symphony« za gudački orkestar, »Young Apollo« i »Varijacije na temu Franka Bridgea«.

Benjamin Britten jedna je od najznačajnijih ličnosti suvremene engleske glazbe. Danas, sto godina nakon rođenja, Britten se uzdiže kao nezaobilazni skladatelj srednje struje 20. stoljeća u Europi, no za života se mukotrpno probijao na svjetsku glazbenu scenu. Mali prilog uspjehu dala je i premijera »Sna Ivanjske noći« na Dubrovačkim ljetnim igrama 1962. godine, što je i dodatni razlog da se 100. rođendan Benjamin Brittena slavi upravo u Dubrovniku.

Kako je u povodu obljetničarskog koncerta u »Dubrovačkom vjesniku« napisao Miljenko Jelača, Brittena i njegove povezanosti s Dubrovnikom, ali i Hrvatskom, prisjetilo se i osobnim uspomena. Posjetiteljima se obratio Mladen Tarbuk, ravnatelj glazbenog programa, i ispričao pojedinosti o Brittenovu boravku u Dubrovniku i Zagrebu te o izvedbama njegovih djela, kao i o nastupu na Dubrovačkim ljetnim igrama, kada je za glasovinom pratio svog prijatelja i životnog partnera, pjevača Petera Pearsa. Tarbuk je publici predstavio i jednog od svjedoka, dubrovačkog slikara Ivu Grbića koji prati igre i svojim portretima brojnih gostujućih umjetnika te koji je također slikao i Brittena i Pearsa u Zagrebu, na koncertu u Hrvatskom glazbenom zavodu.

Riječki doprinos

Važnoj obljetnici pridružuju se i riječki HNK Ivana pl. Zajca te HNK Šibenik, koji u koprodukciji pripremaju Brittenov »The Turn of the Screw/Okretaj zavrtnja«. Riječ je o komornoj operi iz 20. stoljeća koju je skladao Benjamin Britten, a libreto potpisuje Myfanwy Piper. Libreto se temelji na noveli »Okretaj zavrtnja« Henryja Jamesa (1843-1916), priči koja je nastala u vrijeme kada je u Americi zavladao zaludenost duhovima i pričama o njima. Ope-

ra je naručena za Venecijanski bijenale, a svjetska premijera izvedena je 14. rujna 1954. godine u venecijanskom Teatro La Fenice.

Benjamin Britten suosnivač je Engleske operne grupe i glazbenog festivala u Aldeburghu. Njegova glazba prepuna je dramatik i vokalnih linija koje stvaraju određene ugodaje, osobito lirske. Skladao je opere, koncerte i pjesme uz orkestar i klavir. Glazbom se počeo baviti vrlo rano; svoju prvu skladbu napisao je sa samo 5 godina. Satove klavira držao mu je H. Samuels, a harmoniju i kontrapunkt ga je podučavao Frank Bridge. Između 1930. i 1933. nastavio je sa studijem klavira i skladanja u Londonu. Njegove prve skladbe, nastale baš u ovom periodu, su »Simfionetta za komorni orkestar op. 1« (1932) i ciklus varijacija »Dječak je rođen« (1933).

Godine 1936. započine njegova suradnja s pjesnikom Wystanom Hughom Audenom s kojim piše glazbu za nekoliko dokumentarnih filmova, među kojima je najimpresivnija bila ona za film »Noćna pošta«. Za orkestar Boyd Neela piše »Varijacije na temu Franka Bridgea«, koje se prvi put izvode 1937. u Salzburgu i odmah privlače pozornost europskih glazbenih krugova. Te varijacije, inače napisane za orkestar, parodiraju uobičajene forme (marš, bečki valcer, romansa...), ali s ukusom i bez pretjerivanja. Skladba »Balada heroja«, napisana prema pjesmama W. H. Audena i R. Swindlera, posvećena je britanskim trupama poginulim u Španjolskom građanskom ratu.

Od 1939. do 1942. godine Britten boravi u SAD-u, gdje piše koncert za violinu i »Les Illuminations«, najznačajnije njegovo djelo iz

tog perioda, ciklus prema tekstovima Arthura Rimbauda. U Americi Britten sklada i »Sinfonia da Requiem« te »Seven Sonnets of Michelangelo«. Po povratku u Englesku sklada serenade za tenore, rog i gudački orkestar (1943), a zatim svoju prvu i najbolju operu »Peter Grimes« (1945).

Suradnici i partneri

Britten sve više sklada za glazbenu scenu, a ponajviše za tenora Petera Pearsa, s kojim često odlazi i na turneje u inozemstvo. Kasnije se saznalo da su Britten i Pears bili u romantičnoj vezi, a 1948. osnovali su festival u Aldeburghu. Britten je odbio vitešku titulu Sir, no odlučio je staviti svoju novo nastalu titulu barun Britten od Aldeburgha u nasljedstvo.

Britten je prvi nakon Purcellova vremena koji je ponovno pobudio interes svjetske glazbene javnosti za englesku glazbu. Njegovo stvaranje odlikuje se kako invencijom i originalnošću, tako i uravnoteženošću i blještavom skladateljskom tehnikom. Bio je mnogostran. On ukusno doraduje narodne pjesme, prerađuje djela starih majstora i piše glazbu za film i radio. U originalnim skladbama gotovo nema oblika u kojemu se nije u većoj ili manjoj mjeri ogledao. U njegovim vokalnim skladbama vidi se znalačko tretiranje ljudskog glasa, kako u pogledu melodijskih linija koje predstavljaju pravi belcanto modernog stila, tako i u prenošenju izražajno-govornog izraza i ritma. Britten je bio majstor instrumentacije. On ima naročitu sposobnost da s malo sredstava izrazi raznovrsna kontrastna raspoloženja.

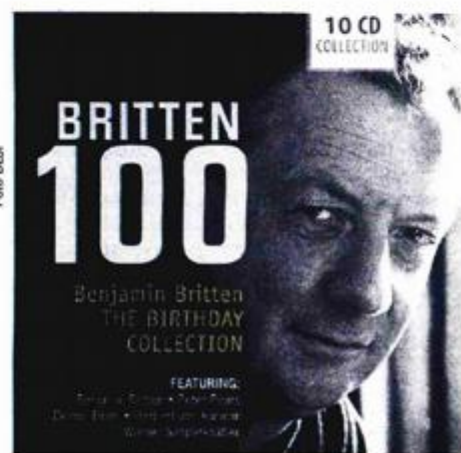
Značajan je i Brittenov dodir sa Schönbergom-

Stotoj obljetnici rođenja Benjamin Brittena pridružuju se i riječki HNK Ivana pl. Zajca te HNK Šibenik, koji u koprodukciji pripremaju Brittenov »The Turn of the Screw/Okretaj zavrtnja«. Riječ je o komornoj operi za koju libreto potpisuje Myfanwy Piper. Opera je naručena za Venecijanski bijenale, a svjetska premijera izvedena je 14. rujna 1954. godine u venecijanskom Teatro La Fenice

Suradnici i ljubavnici – Benjamin Britten i Peter Pears

Dubrovački simfonijski orkestar i Zagrebački kvartet, pod ravnanjem talijanskog maestra Gianluce Martinenghija, zajedno s ruskom pijanisticom Natalijom Trull, upriličili su na ovogodišnjim Dubrovačkim ljetnim igrama glazbenu posvetu stogodišnjici rođenja britanskog skladatelja Benjamin Brittena programom prigodno nazvanim »Happy Birthday Mr. Britten«

vim 12-tonskim sustavom, premda sâm nije nikad zašao u izrazito dodekafonske vode. Njegove opere su ostvarenja snažnoga glazbenopsihološkog izraza, zanimljivog stila i zaokružene forme. Orkestar je pretežno tretiran kao instrument pratnje, koji dopunjuje sadržaj vokalnih dionica. Lajtmotiva Wagnerova tipa gotovo da i nema. Ali u odlomcima koje ispunjava sam orkestar, on postaje vrlo osebujan, nezamjenjiv tumač psihičkih scenskih zbivanja.

»Peter Grimes«, dramatična povijest o surovom, egoističnom ribaru koji prkosi zajednici i na kraju završava život samoubojstvom u moru, obiluje dramatičnim scenama i impresivnim opisima promjenjive čudi mora, koje toliko djeluje na formiranje ličnosti glavnog junaka. U vezi s ovom kompozicijom Britten je rekao: »Najveći dio svoga života proveo sam na obali, pa mi je djetinjstvo bilo ispunjeno morem koje bijesni«.

»Ratni rekvijem« u Zagrebu

Komorna opera »Nasilje nad Lukrecijom«, pored dramatskih sadrži i divnih lirskih stranica. Prema tragediji »Silovanje Lukrecije« Andréa Obeya, koji je svoju tragediju napisao inspiriran istoimenom pjesmom Williama Shakespearea, libreto za Brittenovu operu priredio je Ronald Duncan. U operi »The Turn of the Screw« Britten glazbeno izražava morbidna raspoloženja, dok je »San Ivanjske noći« (prema istoimenom Shakespeareovoj komediji) jedno od njegovih najsvežijih i najduhovitijih glazbeno-scenskih djela. Potresan je i impresivan Brittenov »Ratni rekvijem« koji je neobičan spoj liturgijskih tradicionalnih tekstova i moderne poezije.

Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog u Zagrebu novu svečanu sezonu »Lisinski subotom« otvara 28. rujna spektakularnim koncertom pod nazivom »Ratni rekvijem« u povodu 100. obljetnice rođenja Benjamin Brittena. Kako piše u najavi, ovom prilikom po prvi put na jednoj pozornici zajedno će nastupiti zborovi iz regije: Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije.

»Ratni rekvijem« nastao je 1962. godine u povodu posvete katedrale u Coventryju, razrušene u Drugom svjetskom ratu. Benjamin Britten je želio istaknuti važnost mirenja nekada zaraćenih strana, stoga su na premijeri trebali sudjelovati umjetnici iz Rusije, Britanije i Njemačke. Tematika koncerta metaforički ukazuje i na važnost povezivanja zemalja regije.

Kim CUCULIĆ